

ROMANO MISSIO 1906 VUOSIKERTOMUS 2023

ROMANO MISSIO - SYDÄMELLÄ JA AMMATILLISUUDELLA
IHMISTEN RINNALLA, RAKENTAMASSA ARVOSTUSTA JA
VOIMAANNUTTAVAA YHTEISÖÄ JA YHTEISKUNTA
ROMANEILLE. MONIKULTTUURISHUUDEN JA
KULTTUURISENSITIIVISYYDEN EDISTÄJÄ YHTEISKUNNASSA -
VOIMAANNUTTAMALLA, TUKEMALLA JA VAIKUTTAMALLA.

Romano Missio ry toimintavuosi 2023

tiivistelmä

Vuosi 2023 merkitsi Romano Missio ry (jatkossa RM) 117. toimintavuotta, jona järjestö jatkoi vankkaa perinnettään tarjota voittoa tavoittelemattomia palveluita romaniväestölle ja monimuotoisuusosaamista viranomaisille sekä eri toimijoille nojaten vahvasti järjestön sääntöihin ja kristillisiin arvoihin. Vuosi oli täynnä merkittäviä tapahtumia ja saavutuksia, jotka korostivat RM:n yhteiskunnallista painoarvoa ja sitoutumista syrjäytyneiden ja heikossa asemassa olevien tukemiseen sekä lastensuojelun osaajana.

Vuoden aikana RM:n toiminnassa tapahtui toiminnanjohtajavaihdos, mikä merkitsi uuden luvun alkua järjestön historiassa. Tämä muutos symboloi uudistumista ja uusien visioiden toteuttamista, säilyttäen samalla vankan perustan, jonka varaan järjestö on rakentunut olemassaolonsa alusta alkaen.

Yksi vuoden kohokohdista oli "**Elämää Sukupolvien Takaa**" -historiikin julkaisu. Teos tarjoaa kattavan katsauksen RM:n pitkään ja merkittävään historiaan, kuvaten sen kehitystä ja muutosta vuosien varrella. Historiikki on tärkeä dokumentti, joka tallentaa järjestön työn vaikutuksen romaniväestöön ja suomalaiseen yhteiskuntaan. Juhlateoksen kunniaksi RM järjesti juhlaseminaarin, joka keräsi yhteen järjestön ystäviä, entisiä missiolaisia sekä yhteistyökumppaneita ja muita sidosryhmiä. Seminaarissa tarkasteltiin menneitä saavutuksia ja valotettiin tulevia toimia, jotka vahvistavat järjestön tavoitetta edistää romanien hyvinvointia ja osallisuutta.

Vuoden 2023 aikana RM:n toiminta keskittyi erityisesti kolmeen päähankkeeseen: **Terne Apre – Nuorten Vuoro, Arvokas elämä** ja **RRT-Palveluihin**. Terne Apre -hankkeessa keskityttiin parantamaan pääkaupunkiseudulla asuvien 13–29-vuotiaiden romaninuorten osallisuutta ja elämänhallintataitoja jalkautuvan nuorisotyön ja osallisuuden lisäämisen sekä kulttuuriluentojen kautta. Hankkeessa tavoitteena on vahvistaa nuorten ja viranomaistahojen välistä vuorovaikutusta ja ymmärrystä. RRT-Palvelut keskittyivät tarjoamaan monipuolista tukea rikostaustaisille naisille ja miehille, tavoitteenaan edistää rikoksetonta elämää ja sosiaalista osallisuutta. Arvokas elämä -hanke keskittyi lähisuhdeväkivallan ehkäisemisen vahvistamiseen sekä palvelujen tuottajien ja viranomaisten osaamisen lisäämiseen.

Kasvat yhteydenotot eri viranomaisten ja tahojen kanssa kertovat järjestön aktiivisesta roolista romanien tukemisessa ja oikeuksien edistämisessä. Avun ja tuen tarve kasvoi huomattavasti vuonna 2023. Osalla asiakkaista oli vaikeuksia selvitä arjesta, yksinäisyys ja mielenterveysongelmat vaativat erityistä tukea ja rinnalla kulkemista. Vuoden aikana RM vastasi lukuisiin asuntotoimistojen, sosiaalitoimistojen ja muiden tahojen yhteydenottoihin sosiaalisdiakonisen työnsä kautta, mikä osoittaa järjestön merkittävää roolia romanien arkielämän tukemisessa.

Vuonna 2023 RM:n taloudellinen tilanne oli haastava, mutta aktiivisten säästötoimien ansiosta tilinpäätös osoitti 134 291,36 euron kirjanpidollisen ylijäämän, joka suurelta osin johtui Kotimäen kiinteistön myynnistä. Operatiivinen nettotulos oli -135 049,79 euroa. Kokonaistuotto oli toimintavuonna 2 715 792,74 euroa. Vuoteen 2022 verrattuna tuotot kasvoivat 93 564,10 euroa. Kasvua vuoteen 2022 oli 3,5 %. Kun myydyn kiinteistön nettotuotot jätetään laskuista pois, operatiivisen toiminnan tuotot olivat 2 446 451,59 euroa. Kasvua vuoteen 2022 oli nousua 6,9 %. Vuoden 2023 kokonaiskulut olivat 2 581 501,38 euroa. Kokonaiskulut kasvoivat vuoteen 2022 verrattuna 11,5 %. RM:n rahoitus koostui lastensuojeluyksikön tuotoista, STEA:n avustuksista ja muista pienemmistä avustuksista.

RM:N TOIMINTA

Henkilöstö

- **Johtaja:** Hanna Pekonen
- **Kasvatusvastaava:** Dimitri Theslund
- **Muut työntekijät:** 17 työntekijää
 - 1 kokki
 - 10 amk-koulutettua
 - 6 muuta koulutuksen omaavaa

LASTENSUOJELUTYÖ

Vuonna 2023 Päiväkummun lastenkoti jatkoi toimintaansa Hämeenkoskella tarjoamalla 14-paikkaisen kodin, jossa lapset ja nuoret saivat ammatillista sijaishuoltoa. Lastenkodin toiminta perustuu kristillisiin arvoihin, joissa jokainen lapsi nähdään ainutlaatuisena Jumalan luomana yksilönä.

Lastensuojelutyön päätavoitteena on antaa lapsille turvallinen koti ja kasvuympäristö tilanteissa, jolloin se ei ole mahdollista vanhempien toimesta. Sen tehtävä on myös vahvistaa lasten ja nuorten kykyä arvostaa omaa kulttuuritaustaansa sekä säilyttää romani-identiteetti suomalaisessa yhteiskunnassa. Toimintavuotena painotimme edellisten vuosien tavoin erityisesti romanikulttuurin ymmärtämistä ja sen erityispiirteiden huomioon ottamista. Henkilökunta koostui sekä romanitaustaisista että pääväestöön kuuluvista ammattilaisista, jotka tarjosivat syvällistä asiantuntemusta romanikulttuurista.

Vuonna 2023 keskityttiin järjestämään lapsille mieluisia harrastus- ja leiritoimintoja. Lapset osallistuivat muun muassa ratsastukseen, tanssiin ja painiin. Erityisen suosittuja olivat kesäloman aikaiset mökkeilyt Vesijärven rannalla sekä perinteiseksi muodostunut huvipuistoreissu Linnanmäelle.

Henkilökunta osallistui säännöllisesti työnohjauksiin ja koulutuksiin, jotka keskittyivät lastensuojelutyön laadun varmistamiseen ja omaohjaajuuden syventämiseen. Vakitukselta henkilökunnasta yksi suoritti AMK-opintoja, toinen YAMK-opintoja, ja kaksi oppisopimustyöntekijää saivat opintonsa päätökseen.

Päiväkummun kiinteistössä tehtiin yhteistyötä Kiinteistöhuolto Nummelan kanssa, joka huolehti kuukausittaisesta paloilmotimen testauksesta ja teknisestä huollosta.

Vuoden aikana lasten määrä vaihteli 12 ja 14 välillä, mikä osoittaa, että lastenkoti oli lähes täydessä kapasiteetissa koko vuoden.

Henkilöstö

- Alida Friman, palveluohjaaja

Kontaktikertoja ja toimintoja 5301

- Sosiaalitoimistot 1745
- Asuntotoimistot 1560
- Kela 150
- Lastensuojelu 28
- Turvakodit 25
- Ruoka-avustukset 315
- Eri viranomaiset 157
- Erilaisia lausuntoja 324
- Kotikäyntejä 57
- Asiakkaiden yhteydenotot 940

- Diakonissosiaalisesta työstä ja toiminnasta tiedotettiin ja viestittiin soveltuvin osin Romano Mission kotisivujen ja sosiaalisen median kautta.

DIAKONISSOSIAALINEN TYÖ

Vuonna 2023 RM tarjoama kenttä- ja diakonissosiaalityö kattoi laajasti yksilöllistä ohjausta ja asiantuntevaa neuvontaa eri elämänalueilla. Toimintamme ulottui asuntoasioista työllistymiseen, koulutusmahdollisuuksien etsimiseen, sekä muihin päivittäisiin sosiaali-, terveys- ja asumisalojen haasteisiin.

Järjestettiin kotikäyntejä, joissa asiakkaita tavattiin heidän omassa ympäristöissään palveluohjaajan ja toiminnanjohtajan toimesta. Lisäksi toimintaa täydennettiin järjestönä yhteisöä kokoavilla leireillä sekä vanhusten palveluasumiseen liittyvällä neuvonnalla. Asiakkaita avustettiin myös erilaisten asioiden hoitamisessa virastoissa ja lääkärikäynneillä, mikä oli erityisen tärkeää moniongelmaisille asiakkaille.

RM toiminta ulottui koko Suomen alueelle kattaen monenlaiset haaste- ja ongelmatilanteet. Organisaatiomme pyrki resurssiensa mukaan puuttumaan väärinkohteluun, informoimaan viranomaisia romanikulttuurin erityispiirteistä sekä edistämään hyviä väestösuhteita. Asiakaskuntamme koostui sekä kertaluonteisista että pitkäaikaisista ja moniongelmaisista asiakkaista, jotka saivat tukea moninaisissa vaikeissa elämäntilanteissa.

Syksyllä käynnistynyt Hyvällä Sydämellä -hankekonsortio, jota hallinnoi Helluntaikirkko ja johon Romano Missiona kuulumme, tarjosi lisäresursseja vähävaraisille perheille ruokalahjakorttien muodossa. Tämä tuki oli arvokasta, erityisesti juuri toimintavuotena, jolloin toiminnan resurssit olivat rajalliset ja painopisteet keskittyivät korjaavaan työhön sekä mielenterveysongelmiin ja vanhusten palveluasumisen järjestämiseen.

Romano Mission toiminnan laajuus ja vaikuttavuus vuonna 2023 ilmenivät monipuolisissa ja vahvoissa yhteistyökumppanuuksissa, jotka kattoivat laajan kirjon eri organisaatioita ja viranomaisia. Näitä yhteistyösuhteita hyödynnettiin tehokkaasti romaniväestön hyvinvoinnin parantamisessa ja osallisuuden edistämässä yhteiskunnassa. Yhteistyöt ulottuivat viranomaisista koulutusorganisaatioihin, sosiaalipalveluihin, terveydenhuoltoon ja kulttuurien väliseen dialogiin, tukien yhteisön jäseniä monipuolisesti.

1. Viranomaisyhteistyö

- Yhteistyö aluehallintovirastojen, STM-RONK:n (Sosiaali- ja terveysministeriön Romaniasiaain neuvottelukunta) ja eri vankiloiden kanssa mahdollisesti kohdennetun tuen ja resurssien tehokkaamman käytön romaniväestön hyväksi. Erityisesti vankilayhteistyö oli tärkeää tukemaan vankilasta vapautuvien integroitumista yhteiskuntaan.

2. Koulutus- ja kehittämisyyhteistyö

- Opetushallituksen ja Diakonia-ammattikorkeakoulun kanssa tehty yhteistyö vahvisti koulutusmahdollisuuksia ja asiantuntemuksen kehittämistä, erityisesti sosiaalialan ammattilaisille suunnatuissa koulutuksissa, jotka keskittyivät romanikulttuurin erityispiirteiden ymmärtämiseen.

3. **Sosiaalisen tuen ja asumisen järjestäminen**
 - Yhteistyö asuntotoimistojen, Ara-asuntojen ja asumisyksiköiden kanssa auttoi järjestämään ja parantamaan romaniväestön asumisolosuhteita. Asumisen tuki oli keskeinen osa hyvinvoinnin kokonaisvaltaista edistämistä.
4. **Sosiaalipalvelut ja tuet**
 - Yhteistyö Kelan ja sosiaalitoimistojen kanssa varmisti, että asiakkaat saivat oikea-aikaista tietoa ja pääsyn tarpeellisiin sosiaalietuuksiin ja tukiin, mikä oli erityisen tärkeää heikoimmassa asemassa oleville yhteisön jäsenille.
5. **Terveys- ja hyvinvointipalvelut**
 - Yhteistyö terveydenhuollon palveluiden, kuten kotisairaanhoidon ja turvakotien kanssa, tuki erityisesti haavoittuvien ryhmien, kuten väkivallan uhrien, terveyden ja turvallisuuden edistämistä.
6. **Kulttuurien välinen dialogi ja ymmärryksen lisääminen**
 - Kirkon sekä Sininauhaliiton kaltaisten uskonnollisten ja sosiaalisten järjestöjen kanssa tehty yhteistyö mahdollisti kulttuurien välisen dialogin ja yhteisymmärryksen lisäämisen sekä tuki romaniväestön hengellisiä ja sosiaalisia tarpeita.
7. **Nuorisotyö ja yhteisöllisyys**
 - Yhteistyö Allianssi ry:n ja kaupunkien nuorisopalveluiden kanssa edisti romaninuorten osallisuutta ja aktiivista toimintaa yhteiskunnassa, mikä on keskeistä nuorten syrjäytymisen ehkäisemisessä.
8. **Kansalaisjärjestöt ja yhdistykset**
 - Suomalaisten romanijärjestöjen kanssa tehty yhteistyö vahvisti yhteisön sisäistä tukea ja kehittämistä, samalla kun se toi esiin romaniväestön äänen ja tarpeet laajemmassa yhteiskunnallisessa keskustelussa.

Nämä yhteistyösuhteet olivat ratkaisevia RM kyvyssä saavuttaa ja ylittää sen asettamat tavoitteet vuonna 2023, tarjoten kattavaa tukea ja parantaen romaniväestön elinolosuhteita sekä edistäen kulttuurien välistä ymmärrystä ja yhdenvertaisuutta Suomessa.

Yhteistyötahoja

- 46 eri tahoa

Romano Mission viranomais- ja yhteistyötahot 2023:

- Aluehallintokeskus
- Allianssi ry - nuorisotyöala
- Ara-asunnot
- Aseman lapset
- Asukaspalvelu KRITS
- Asumisentuki
- Asumisyksiköt
- Asuntotoimistot
- Diakonia-ammattikorkeakoulu (Diak)
- Edunvalvoja
- Elämä ja Valo ry
- Eri paikkakuntien paikallisromanityöryhmät ja yhdistykset
- Helsingin Saalem
- Kaupunkien nuorisopalvelut
- Kela
- Kirkkohallitus - Kirkko ja Romanit neuvottelukunta, seurakunnat
- Kirkon diakonia
- Kotisairaanhoido
- Lastensuojelu

- Lastensuojelun keskusliitto
- LSRA-arviointikeskus
- Malmin Saalem
- Monika-naiset liitto
- Nuorisotoimi
- Opetushallitus - Romaniväestön koulutustiimi
- Palvelutalo
- Poliisi
- Porin YKS-toimisto
- Potilasasiamies
- Romani Forum
- Sosiaaliasiamies
- Sosiaalitoimistot
- Sosiaaliylitarkastaja
- STM-RONK A&V
- Suomen Helluntaikirkko
- Suomen romaniyhdistys ry
- Sininauhaliitto ry
- Tilakeskus
- Turvakodit
- Vammaispalvelu
- Vankilan sosiaalisihhteerit
- Vankilat: Vanaja, Hämeenlinna, Ojoinen, Kestilä, Köyliö, Kylmäkoski, Oulu, Pello sekä Kerava
- Vankilakirkot
- Valvira
- Vähemmistövaltuutettu
- Yhdenvertaisuus-, ihmisoikeus- ja lapsiasiain valtuutetun toimisto

Mittarit, joilla toimintaa arvioitiin

- Elämänhallinnan paraneminen
- Omien juurien arvostaminen
- Osallisuus ja yhdenvertaisuus
- Asenteet

Työssä käytetyt mittarit

Työssään RM hyödynsi useita mittareita, joilla seurattiin toiminnan vaikuttavuutta ja edistymistä. Mittarit käsittelivät muun muassa elämänhallinnan parantamista, omien juurien, historian ja kielen arvostamista, osallisuuden ja yhdenvertaisuuden vahvistamista sekä asennevalmennusta.

- **Elämänhallinnan paraneminen:** Yhteistyö viranomaisten kanssa auttoi parantamaan elämänhallintaa, lisäämään taloudellista vakautta ja henkistä hyvinvointia.
- **Omien juurien arvostus:** Tietoisuuden lisääminen ja kulttuurisen identiteetin vahvistaminen auttoivat arvostamaan omia juuriaan ja kieltään, parantaen itsetuntoa ja edistäen kaksoisidentiteetin kehitystä.
- **Osallisuuden ja yhdenvertaisuuden vahvistuminen:** Toiminnan myötä kokemukset eriarvoisuudesta vähenivät, ja heidän luottamuksensa yhteiskunnallisiin palveluihin vahvistui.
- **Asennevalmennus:** Edisti pääväestön ja viranomaisten ymmärrystä romanikulttuurista ja vähensi ennakkoluuloja, mikä paransi romanien asemaa yhteiskunnassa.

Tulokset ja vaikutukset

Vuoden 2023 toiminta tavoitti yhteensä 5301 henkilöä, mukaan lukien sosiaalipalveluohjausta tarvitsevat romanit ja kulttuurineuvontaa tarvitsevat viranomaiset. Toiminnan tuloksena oli huomionarvoinen parannus

romaniväestön elämänlaadussa, osallisuudessa ja yhdenvertaisuudessa. Erityisesti korostui asiakkaiden arjen- ja elämänhallinnan parantuminen, omatoimisuuden vahvistuminen ja myönteisen minäkuvan kehittyminen.

RM toiminnan kulmakiviä vuonna 2023 olivat asiantunteva neuvonta, ohjauspalvelut, koulutukset ja kulttuuriluennot. Yhteistyö vapaaehtoisten ja eri yhteistyökumppanien kanssa oli elintärkeää organisaation tavoitteiden saavuttamisessa. Aktiivinen osallistuminen yhteiskunnalliseen keskusteluun, edunvalvonta ja asennemuokkaustyö paransivat romaniväestön ja pääväestön välistä vuoropuhelua, vahvistaen molemminpuolista ymmärrystä ja kunnioitusta.

Vuoden 2023 toiminnalla RM osoitti toistamiseen, että yhteistyö, asiantuntemus ja sitoutuminen ovat avainasemassa romaniväestön hyvinvoinnin ja osallisuuden edistämässä. Organisaation toiminta oli konkreettinen esimerkki siitä, miten monitahoinen lähestymistapa sosiaalisiin haasteisiin voi tuottaa merkittäviä ja kestäviä tuloksia.

Henkilöstö ja vapaaehtoiset

- **RRT-palvelupäällikkö:** Jani Lindroos
- **Naisten Kulma Helsinki:**
 - Katriina Roth (palveluohjaaja),
 - Heidi Ärling (palveluohjaaja)
- **Naisten Kulma Oulu:**
 - Anne Holm (aluekoordinaattori, osa-aikainen)
 - Senja Valentin (palveluohjaaja)
- **Mieserityistyö:**
 - Mertsu Roth (palveluohjaaja, osa-aikainen),
 - Rainer Frisk (palveluohjaaja)
- **Vapaaehtoisia:** Yhteensä 15, osallistuivat viriketoimintojen ja teematapahtumien suunnitteluun ja toteutukseen sekä tukihenkilötoimintaan.

Toiminnan laajuus ja vaikutukset

- **Tukipisteiden käyntikerrat:** Naisten Kulmalla 521 kertaa.
- **Ryhmätoimintakerrat:** Voimavara- ja viriketoiminnassa 266 kertaa.
- **Teematilaisuudet ja leiripäivät:** 13 toimintakertaa, 194 osallistumiskertaa.
- **Etätuki ja kontaktikerrat:** Naistyö 2941 kertaa, miestyö 1008 kertaa.
- **Koulutukset ja konsultointi** tavoittivat 922 viranomaista/opiskelijaa, keskittyen romanikulttuuriin ja -historiaan, vähentäen ennakkoluuloja ja parantaen palvelujärjestelmän kohtaavuutta.

Tiedotus ja viestintä

- Naisten Kulma -nettisivujen ja Facebook-sivun (1600 seuraajaa) kautta sekä matalan kynnyksen viestintäkanavien, kuten WhatsApp-ryhmien, avulla.

PROJEKTITOIMINTA

NAISTEN KULMA - RRT-PALVELUT

RM hallinnoi STEA-rahoitteista palvelukokonaisuutta, joka tarjosi monipuolista tukea rikostaustaisille romaneille rikoksettomaan elämään. Palvelut kattoivat Naisten Kulma -tukipisteet Helsingissä ja Oulussa, mieserityistyön sekä RISE:n tilaajana toteutettavan kuntouttavan vankilatyön. Kuntouttava ja kulttuurilähtöinen ryhmätyöskentely sekä rinnalla kulkeva palveluohjaus kohdistui vankeuden kaikkiin vaiheisiin: aikana, vapautumisen nivelvaiheissa ja jälkitukena, tähdäten rikoksettoman elämän saavuttamiseen.

Vuonna 2023 Naisten Kulman tukipisteillä oli kasvua käyntikerroissa 15 % ja yhteydenotoissa 9 %. Tuen piirissä oli naisia 60 ja miehiä 22 sekä heidän lähiverkostonsa, yhteensä 111 asiakasta, ja ostopalveluna **VOITTO-** ja **VOIVA-**toimintaan osallistui vankiloissa noin 70 henkilöä. Asiakkaiden keskuudessa havaittiin merkittäviä muutoksia rikoskäyttäytymisessä, ja monet onnistuivat katkaisemaan rikoskierteen tai vähentämään uusintarikollisuuden riskiä. Koulutusmyönteisyys kasvoi, ja monet asiakkaat hakivat ammatillista koulutusta sekä osallistuivat työllisyyttä tukeviin toimenpiteisiin. Järjestetyt teematapahtumat ja leirit keskittyivät vanhemmuuteen, sosiaaliseen perimään ja voimavarojen löytämiseen. Tämä tuki asiakkaiden muutosprosesseja ja auttoi vähentämään ylisukupolvista rikoskäyttäytymisen riskiä.

RIKOKSETON ELÄMÄ	N	M	PÄIHTEETTÖMYYS	N	M	KOULUTUS JA TYÖELÄMÄ VALMIUKSIEN VAHVISTUMINEN	N	M
2 vuoteen ei rikoksia	6	6	Päihderiippuvuus katkennut	3	3	Hakenut koulutukseen	9	5
1 vuoteen ei rikoksia	11	2	(päihdeettömyyttä 1–2 vuotta)			2.asteen koulutus meneillään	7	2
0,5–1 vuoteen eri rikoksia	3	3				sait tutkinnon suoritetuksi	3	
yli 2 vuoteen ei rikoksia	9	4	Päihdeongelma katkeamassa (retkahduksia)	8	5	Aloitti kesken jääneen peruskoulun suorittamisen	2	3
uusintarikollisuus purkautunut								
Muutospuhe käynnistynyt	8	3	Osallistunut päihdekuntoutukseen	3	2	osallistui työkokeiluun	11	2
						Työllistyi	3	

Vuonna 2023 ohjausryhmän muodostivat eri organisaatioiden edustajat, mukaan lukien Keravan ja Hämeenlinnan vankilat, LSRA-arviointikeskus, Porin YKS-toimisto, Turvakoti Mona ja Monika-Naiset liitto, RISE erityisasiantuntijat ja kirkot vankiloissa työn asiantuntija.

Vuoden 2023 toiminta osoitti, että monipuolinen lähestymistapa, vahva yhteistyö ja sitoutunut henkilökunta ja vapaaehtoiset voivat tuoda merkittävää muutosta rikostaustaisten romanien elämään, edistäen

Vaikuttavuus

Asiakkaita 82

- Rikokseton elämä 31
- Ei uusintarikosta 13
- Rikoskäyttäytyminen vähentynyt 9

- Hyvinvointi kohentunut 17
- Hyvinvointi pysynyt samana 5
- hyvinvointi laskenut 6
- Hanke selvästi auttanut päihderiippuvuuteen 24

rikoksettoman elämän saavuttamista, koulutusmyönteisyyttä ja yhteiskuntaan kiinnittymistä.

Hankkeen toiminnassa olleista 82 asiakkaasta 31 on saavuttanut rikoksettoman elämän tavoitteen (0,5–2 vuotta ei rikoksia), 13:lla uusintarikollisuus on purkautunut sekä 9 asiakkaalla rikoskäyttäytyminen vähentynyt. Osalla asiakkaista muutospuhetta, ja rikosmyönteisen ajattelun muutos prosessissa. Muutokset rikoskäyttäytymisessä edellyttävät monivuotistakin verkostoyhteistyötä.

Useampi asiakas koki hyvinvointinsa ja toimintakykynsä parantuneen vuoden aikana, tämä näkyi itsestään huolehtimisen, itseohjautuvuuden sekä arjen hallinnan parantumisena, joka vaikuttaa rikoskäyttäytymisen vähenemiseen. Hyvinvointikyselyyn vastasi 36 asiakasta, joista 17 koki hyvinvointinsa kohonneen, 5 koki hyvinvointinsa pysyneen samana ja 6 koki hyvinvointinsa laskeneen vuoden aikana. Päihderiippuvuuteen 24 asiakasta ilmoitti saaneensa tukea toimintamme kautta.

Yhteenveto

RRT-palvelujen osalta vuosi 2023 sisälsi laajan kulttuurilähtöisen kuntoutus- ja tukitoiminnan sekä monipuolisen koulutuksen ja neuvonnan tarjoamisen rikostaustaisten henkilöiden elämänlaadun parantamiseksi. Palvelut saavuttivat merkittäviä tuloksia, kuten 31 asiakkaan saavuttaman rikoksettoman elämän tavoitteen, päihderiippuvuuden katkeamisen useammalla asiakkaalla sekä koulutuksen ja työllistymisen parantumisen. Hankkeen aikana järjestettiin 13 teematilaisuutta ja leiripäivää, joilla tuettiin asiakkaiden voimaantumista ja vertaisoppimista. Koulutus ja tiedottaminen olivat aktiivisia, tavoittaen 717 viranomaista ja opiskelijaa sekä suuren yleisön laajasti matalan kynnyksen viestimisen ja viestintäkanavien kautta.

Henkilöstö

- **Hankevastaava:** Pia Kara
- **Vastaava ohjaaja:** Jasmin Nyman
- **Ohjaaja:** Mirjam Hagert

ARVOKAS ELÄMÄ - HANKE

RM hallinnoiman Arvokas elämä -hankkeen tavoitteet keskittyivät ennaltaehkäisevän ja varhaisen puuttumisen keinoin katkaista romaniyhteisössä ilmenevää lähisuhdeväkivallan kierrettä ja lisäämällä yhteisön turvallisuutta ja hyvinvointia:

1. Romanien lähisuhdeväkivallasta irtautumisen ja selviytymisen mahdollisuuksien lisääminen.
2. Lähisuhdeväkivaltaa kokevien lasten ja nuorten turvallisuuden ja hyvinvoinnin edistäminen.
3. Kulttuurisidonnaisten tekijöiden tuominen esille palvelujärjestelmissä.

Hankkeen rahoitus on saatu Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskuskukselta (Stea). Kertomusvuonna Arvokas elämä -hanke tuotti palveluja Helsinki, Vantaa, Espoo, Kerava -alueilla.

Hankkeen kohderyhmänä olivat lähisuhdeväkivaltaa kokevat ja käyttävät romanitauksaiset aikuiset ja lapset sekä sosiaali-, terveys- ja kasvatusalan

Toiminnan laajuus ja vaikutukset

- **Yksilötuen asiakastapaamiset:**
 - toteutuskerrat 543.
 - osallistujat 961.
- **Yksilötukityön asiakaspuhelut:**
 - toteutuskerrat 1049.
- **Yksilötöön ammattilaistapaamiset:**
 - toteutuskerrat 277.
 - osallistujat 299.
- **Vertaisryhmät:**
 - toteutuskerrat 12
 - osallistujat 92.
- **Teemapäiviä:**
 - toteutuskerrat 4
 - osallistujat 85.
- **Koulutukset, luennot ja konsultointi:**
 - toteutuskerrat 11
 - osallistujat 103.
- **Vapaaehtoisten koulutukset:**
 - toteutuskerrat 1
 - osallistujat 54.

Tiedotus ja viestintä

- Toiminnasta tiedotettiin arvokastaelamaa.fi sekä Romano Mission verkkosivuilla. Viestintää ja markkinointia kohdennettiin erityisesti kunnallisiin sosiaalipalveluihin, lähisuhdeväkivallan järjestötoimijoille ja turvakotipalveluille.

Tuotokset, julkaisut, saavutukset

- ["Tie selviytymiseen" -opas \(löytyy RM-kotisivuilta\)](#)
- Arvo-tukiohjelma
- THL:n ohjeistuskortti turvakotipalveluista

ammattilaiset ja alaa opiskelevat henkilöt. Kertomusvuoden aikana hankkeen palveluiden piirissä oli kohderyhmiin kuuluvia kaikkiaan 425 henkilöä.

Kohderyhmä	Tavoitettu asiakasmäärä	Toteutettu palvelu
Lähisuhdeväkivaltaa kokevat naiset ja miehet	30	Yksilötuki Naisten ryhmä
Lähisuhdeväkivaltaa kokevat lapset ja nuoret	36	Yksilötuki Lasten ryhmä
Lähisuhdeväkivaltaa käyttävät naiset, miehet ja nuoret	10	Yksilötuki Romaninuorten teemapäivät
Romaniväestö	186	Vertaisryhmät Teemapäivät Vapaaehtoisten koulutus
Viranomaiset, ammattilaiset ja sote-alalla opiskelevat	163	Koulutukset, luennot, konsultoinnit, yhteistyö yksilötukityön yhteydessä
YHTEENSÄ	425	

Hankkeen toimintamuotoina olivat henkilökohtainen yksilötuki, vertaisryhmät, kaikille avoimet teemapäivät, ammattilaisyhteistyö ja ammattilaiskoulutukset. Asiakkaat saivat tukea yksilötukitoiminnan ja vertaisryhmien kautta, joissa korostui psykososiaalinen ohjaus ja arjen tuki. Yksilötuki toteutettiin hankkeen mukaisesti kolmiportaisesti, käsittäen neuvonnan, säännöllisen tuen ja intensiivisen tuen. Vertaisryhmiä järjestettiin erikseen naisille ja lapsille.

Asiakkaiden hyvinvointia seurattiin ja arvioitiin koko yksilötukityön aikana, ja hankkeeseen osallistuneista 75 % koki hyvinvointinsa parantuneen hankkeen aikana. Hyvinvoinnin edistyminen näkyi muutoksena monella eri elämänalueilla esim. arjen askareista suoriutuminen vahvistui, aikuisten lisääntynyt hyvinvointi heijastui lasten hyvinvointiin, lasten koulupoissaolot vähenivät, lasten aggressiivinen oireilu väheni ja perheen asumiseen ja talouteen liittyvät haasteita saatiin korjattua. Akuuteissa kriisitilanteissa yksilötueessa keskityttiin erityisesti turvallisuuden varmistamiseen, joka toteutettiin useimmiten saattamalla asiakas turvakotiin. Asiakkaita tuettiin väkivaltaisesta suhteesta irtautumiseksi, ja noin 86 % lähisuhdeväkivaltaa kokevista aikuisista arvioi väkivaltakokemusten vähentyneen asiakkuuden aikana.

Hankkeen pitämässä Teemapäivissä keskityttiin väkivaltakeskusteluihin, kuten lähisuhde- ja kunniaväkivaltaan pohtien erilaisia toimintamalleja. Viranomais-, toimija- ja opiskelijakoulutukset vahvistivat osaajien kykyä ja kompetenssia kohdata romanitaustaiset asiakkaat kulttuurisensitiivisesti. Ryhmiä järjestettiin 13–29-vuotiaille romaninuorille sekä romaniväestölle kummallekin ryhmälle erikseen. Vaikuttavuutta tuotettiin romaniväestön sisäisiin lähisuhdeväkivaltaan liittyviin ajattelumalleihin ja ennaltaehkäistiin lähisuhdeväkivaltaa. Lisäksi järjestettiin vapaaehtoisten koulutuksia ja kehitettiin tukiohjelmaa, kuten "Tie selviytymiseen" -opas ja Arvo-tukiohjelma.

Toiminta	Toteutuskerrat	Kohdattujen/osallistujien lukumäärä
Yksilötuen asiakastapaamiset	543	961
Yksilötukityön asiakaspuhelut	1049	1049
Yksilötukityön ammattilaistapaamiset	277	299
Vertaisryhmät	12	92
Teemapäivät	4	85
Koulutukset, luennot, konsultoinnit	11	103
Vapaaehtoisten koulutukset	1	54
Yhteensä	1897	2643

Hankkeen ohjausryhmässä oli yhdeksän jäsentä, jotka edustivat eri organisaatioita, kuten turvakoteja, aluehallintovirastoa, romaniasiaain neuvottelukuntaa, poliisia, Monika Naiset ry:tä, Rikosuhripäivystystä, THL:ää ja Vantaan perhepalveluita. Ryhmä kokoontui kolme kertaa vuoden aikana.

Arvokas elämä -hanke yhdessä RM hallinnoiman Naisten Kulman ja THL:n kanssa jatkoi kehittämistyöryhmän toimintaa. He laativat yhteistyössä asiakaskyselyn, joka keskittyi turvakotien saavutettavuuteen romaninaisten näkökulmasta, tuottaen tärkeää tietoa palveluiden esteistä ja ongelmakohtista. Lisäksi päivitettiin THL:n ohjeistuskortti turvakotipalveluista lähisuhdeväkivaltaa kokeneille romaninaisille.

Yhteenveto

Vuonna 2023 Arvokas Elämä -hanke tarjosi kattavia palveluita lähisuhdeväkivallan ehkäisyyn ja puuttumiseen romaniyhteisössä. Hankkeen keskiössä oli ennaltaehkäisevä toiminta ja varhainen väliintulo, mikä ilmeni kolmiportaisen yksilötukimallin käyttöönotossa: neuvonta, säännöllinen tuki ja intensiivinen tuki. Tavoitteenamme oli lisätä romanien lähisuhdeväkivallasta irtautumisen mahdollisuuksia, parantaa lähisuhdeväkivaltaa kokevien lasten ja nuorten turvallisuutta ja hyvinvointia sekä tuoda esille kulttuurisidonnaisia tekijöitä palvelujärjestelmissä.

Toiminta kattoi henkilökohtaisen yksilötuen, vertaisryhmät, teemapäivät sekä koulutukset ja luennot ammattilaisille, jotka työskentelevät sosiaali-, terveys- ja kasvatusaloilla. Eryteisesti korostui yksilöllinen tuki ja psykososiaalinen ohjaus, mikä auttoi asiakkaita selviytymään päivittäisistä haasteista ja vähensi lähisuhdeväkivallan kokemuksia. Vertaisryhmiä järjestettiin erikseen naisille ja lapsille, ja niiden avulla tuettiin yhteisöllisyyttä ja toipumista. Teemapäivien aikana keskityttiin keskustelemaan lähisuhde- ja kunniaväkivallasta, tarjoten uusia näkökulmia ja toimintamalleja ongelman ratkaisemiseksi.

Hankkeessa järjestettiin myös koulutuksia ja konsultointeja yli 160 ammattilaiselle ja opiskelijalle, vahvistaen heidän kykyään kohdata romanitaustaiset asiakkaat kulttuurisensitiivisesti. Yhteensä hankkeen toimet tavoittivat 425 henkilöä, joista suuri osa (75 %) raportoi hyvinvoinnin paranemista. Julkistimme "Tie selviytymiseen" -oppaan ja kehitimme Arvotukiohjelman, jotka tarjoavat konkreettisia työkaluja ja resursseja väkivallan kokijoille ja tekijöille.

Nämä toimet, yhdessä tehokkaan viestinnän ja laajan yhteistyön kanssa, varmistivat Arvokas Elämä -hankkeen vaikuttavuuden ja tukivat romaniyhteisön jatkuvaa hyvinvoinnin edistämistä.

Henkilöstö

- **Hankevastaava:** Merts Berg
- **Nuoriso-ohjaaja:** Jussi Ärling
- **Nuoriso-ohjaaja:** Angelica Vironen

Toiminnan laajuus ja vaikutukset

- **Kohtaamiskerrat:**
 - Naiset: 240
 - Miehet: 523
- **Jalkautumiskerrat:**
 - toteutuskerrat 223
- **Yksilötyön asiakkaat:**
 - Naiset: 37
 - Miehet: 41

Tiedotus ja viestintä

- Toiminnasta tiedotettiin Terneapre.fi sekä Romano Mission verkkosivuilla. Kotisivuilla julkaistiin säännöllisesti blogikirjoituksia, joissa otettiin näkökulmia ja kantaa romaninuorisotyöhön.

TERNE APRE - NUORTEN VUORO

RM hallinnoima hanke Terne Apre keskittyy 13–29-vuotiaiden romaninuorten osallisuuden ja elämönhallintataitojen lisäämiseen pääkaupunkiseudulla. Hanketta rahoittaa sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö järjestöavustuksilla (STEA). Vuosi 2023 oli ensimmäinen toimintavuosi kohdennetun toiminta-avustuksen myötä.

Hankkeen ensisijaisena kohderyhmänä ovat olleet pääkaupunkiseudulla asuvat romaninuoret. Lisäksi kohderyhmänä ovat nuorten kanssa työskentelevät viranomaiset ja muut sidosryhmät. Hankkeen päätavoitteena on lisätä romaninuorten osallisuutta ja kasvattaa elämönhallintataitoja, sekä vahvistaa dialogista vuorovaikutusta viranomaisten ja nuorten välillä.

Hankkeen keskeiset tavoitteet vuonna 2023 olivat romaninuorten osallisuuden lisääminen, haitallisten selviytymiskeinojen ennaltaehkäisy, positiivisen romani-identiteetin vahvistaminen ja romaninuorten kiinnittyminen koulunkäyntiin. Toimintaa edistettiin jalkautumisten, pienryhmätoiminnan ja yksilötyön avulla.

Nuoria autettu löytämään asunto ja työpaikka ulkomailta	1
Nuoria ohjattu päihdekuntoutuksen pariin	2
Nuoria ohjattu turvalliseen vapaa-ajan viettopaikkaan tai ohjattu uuden harrastuksen pariin	10
Nuoria autettu saaman oma asunto	2
Nuoria autettu CV:n teossa ja työhakemuksien lähettämisessä	11
Nuoria työllistynyt	1
Nuoria tuettu koulunkäynnissä	29

Romaninuoria tukeva, jalkautuva nuorisotyö toteutettiin laaja-alaisesti toiminta-alueemme sisällä, yhteistyössä muiden pääkaupunkiseudulla aktiivisesti jalkautuvien nuorisotyön toimijoiden kanssa. Hankkeen henkilöstö keskittyi erityisesti nuorten kohtaamiseen heidän omassa arkiympäristössään, kuten kauppakeskuksissa ja muissa vapaa-ajan viettopaikoissa. Tämä lähestymistapa on osoittautunut vaikuttavaksi: nuoret itse raportoivat turvallisuudentunteensa merkittävästä kasvusta, kun he saivat viettää aikaa turvallisissa tilassa yhdessä hankkeen henkilöstön kanssa.

Vaikutukset ja tulokset:

- Kohdattujen nuorten määrä: Hankkeessa kohdattiin yhteensä 763 nuorta, joista:
 - Naisia oli 240
 - Miehiä oli 523
- Jalkautumiskerrat: Vuoden aikana toteutettiin yhteensä 223 jalkautumiskertaa, mikä kertoo toiminnan kattavuudesta ja säännöllisyydestä.
- Laajempi vaikutuspiiri: Pääkaupunkiseudulla asuu noin 300 romaninuorta, joista hanke tavoitti 1/3 osan vuoden aikana. Lisäksi hankkeessa kohdattiin hankkeen primaariryhmän ulkopuolisia; ei romanitaustaisia, nuoria 508. Tämä ylikulttuurinen kohtaaminen ja luottavuus viestiin laajasta ulottuvuudesta.

Aktiivisen lähestymistavan myötä myönteiset tulokset korostavat hankkeen merkitystä ja roolia nuorten romanien elämässä. Hankkeen kautta nuoret eivät ainoastaan saa tukea ja turvaa, vaan ovat voineet vahvistaa sosiaalisia verkostojaan ja kykyään toimia osana yhteiskuntaa. Toiminnan jatkuva seuranta ja arviointi ovat taanneet, että olemme pystyneet vastaamaan tehokkaasti kohderyhmämme tarpeisiin.

Hankkeen osallistuttiin 31.10.2023 Erasmus-hankkeen kansainväliseen tapaamiseen Tallinnassa, joka yhdisti romaninuoret ja toimijat Virosta, Latviasta ja Liettuasta. Hankkeen päämääränä oli edistää koulutuskeskusteluja ja parantaa ymmärrystä romaninuorten koulutuskokemuksista ja opettajien asenteista eri maissa.

Tapaamisen tulokset ja vaikutukset:

- **Videon tuotanto – Videot löytyvät täältä**
 - Tarkoitus: Koulutuskeskustelujen tueksi ja tietoisuuden lisäämiseksi.
 - Sisältö: Romaninuorten näkemykset koulutuksesta kolmesta eri maasta.
 - Vaikutus: Lisäsi tietoisuutta romaninuorten kohtaamista koulutushaasteista.
- **Kulttuurinen vaihto ja verkostoituminen**
 - Tapahtuma: Mahdollisti aiemmin vain virtuaalisesti kohdattujen henkilöiden fyysisen kohtaamisen.
 - Hyödyt: Syvensi yhteisymmärrystä ja vahvisti kansainvälisiä verkostoja.
 - Seuraukset: Edisti romaninuorten sosiaalista integraatiota ja tukiverkkojen laajentumista.
- **Keskustelut ja kokemusten vaihto**
 - Keskeiset teemat: Kulttuurienvälinen yhtenäisyys ja eroavaisuudet.
 - Vaikutus: Lisäsi ymmärrystä romanikulttuurin moninaisuudesta ja sen vaikutuksesta koulutusjärjestelmiin.
- **Kielen ja identiteetin pohdinta**
 - Keskeinen havainto: Romanikielen tärkeys identiteetin vahvistajana.
 - Tarve: Kielitaidon kehittäminen ja kulttuurisen identiteetin vahvistaminen.
 - Vaikutus: Korosti yhteisön sisäisen kommunikaation merkitystä ja kielen opetuksen lisäämisen tarvetta.

Tapaamisen antoisuus ilmeni myös osallistujien syvemmissä keskusteluissa ja yhteisissä ruokailuhetkissä, jotka vahvistivat henkilökohtaisia ja ammatillisia sidoksia. Kokemus oli opettavainen ja inspiroiva, ja se toi esille tarpeen jatkuvasti kehittää kulttuurienvälistä ymmärrystä ja kielitaitoa. Tällaiset tapaamiset ovat elintärkeitä romaninuorten tukemiseksi ja niiden sosiaalisten sekä koulutuksellisten mahdollisuuksien parantamiseksi.

Terne Apre – Nuorten Vuoro -projekti valittiin yhdeksi Euroopan parhaista romaninuorille suunnatuista projekteista 26.8.2023. Tämä tunnustus annettiin kilpailussa, jonka järjesti Phirena Menca, EU:n alainen organisaatio. Kilpailuun osallistui useita projekteja, joista 18 katsottiin erityisen ansioituneiksi.

Saatu tunnustus toi projektille arvokasta näkyvyyttä niin kansallisesti kuin kansainvälisestikin. Tunnustus toi esille hankkeen merkityksellisyyden ja vaikutuksen romaninuorten keskuudessa. Menestyminen kansainvälisessä kilpailussa on ollut merkittävä motivaation lähde niin projektitiimille kuin osallistujillekin. Tunnustus vahvistaa yhteisöllisyyttä ja antaa tunnustusta nuorten ja yhteistyökumppaneiden panoksesta. Saavutettu ja ansaittu julkisuus lisäsi projektin tunnettavuutta. Lisäksi projektin saavutukset huomioitiin Ylen Romano Mirits -radio-ohjelmassa, joka tavoitti laajan kuulijakunnan. Tunnustus on vahvistanut, että sen menetit ja lähestymistavat ovat oikeansuuntaisia ja tehokkaita. Tämä tunnustus ei ainoastaan kunnioita menneitä saavutuksia, vaan se myös rohkaisee ja inspiroi projektia jatkamaan innovatiivista ja merkityksellistä työtä romaninuorten hyväksi tulevaisuudessa.

Sosiaalisen median rooli Terne Apre -hankkeessa on ollut keskeinen nuorten tavoittamisessa ja yhteydenpidossa. Hankkeessa on käytetty aktiivisesti useita sosiaalisen median alustoja, kuten Facebook, TikTok ja Facebook Messenger, mikä on mahdollistanut matalan kynnyksen yhteydenpidon nuoriin.

1. Sosiaalisen median käyttö:

- **Facebook ja Messenger:** Nämä alustat ovat tarjonneet helpon tavan nuorten saavuttaa hankehenkilökuntaa yksilötyöhön liittyen, mukaan lukien avun ja tuen pyytämisen.
- **TikTok:** Tämä alusta on ollut erityisen tehokas nuorten tavoittamisessa ja heidän sitouttamisessaan hankkeen toimintaan. Se on mahdollistanut visuaalisen sisällön jakamisen, joka resonoi nuorten kanssa ja edistää hankkeen näkyvyyttä ja viestiä.

2. Sosiaalisen median vaikutus:

- **Yhteydenpito:** Alustat ovat tarjonneet nuorille ja hankkeen työntekijöille joustavan ja välittömän tavan olla yhteydessä toisiinsa. Tämä on vahvistanut nuorten turvallisuudentunnetta ja luottamusta hankkeeseen.
- **Osallistuminen:** Sosiaalisen median kautta nuoret ovat voineet osallistua aktiivisesti hankkeen suunnitteluun ja toteutukseen, mikä on lisännyt heidän osallisuuttaan ja vaikuttamismahdollisuuksiaan.

3. Käyttäjämäärät ja vuorovaikutus:

- 13–29-vuotiaat naiset: 260
- 13–29-vuotiaat miehet: 73
- Yhteensä: 333

Sosiaalisen median käyttö Terne Apre -hankkeessa on osoittautunut tehokkaaksi keinoksi edistää nuorten osallisuutta ja elämänhallintataitoja. Se

on tarjonnut nuorille turvallisen ja tutun kanavan, jonka kautta he voivat ilmaista itseään, oppia uutta ja saada tukea arkeensa. Lisäksi se on mahdollistanut nuorten kohtaamisen monikulttuurisessa ympäristössä, vahvistanut heidän sosiaalisia verkostojaan ja lisännyt kulttuurien välistä ymmärrystä.

Yhteenveto

Terne Apre -hankkeen tuotokset, julkaisut, saavutukset ja palkinnot vuonna 2023 olivat merkittäviä ja monipuolisia. Hankkeen aikana järjestettiin useita koulutuksia ja esityksiä, jotka keskittyivät romaninuorisotyön toimintatapoihin ja romanitietouteen. Nämä tilaisuudet saivat positiivista palautetta osallistujilta, jotka arvostivat saamaansa tietoa ja ymmärrystä sekä mahdollisuutta kysyä romanikulttuurista. Yhteensä neljä koulutus- ja esittelytilaisuutta järjestettiin, ja niihin osallistui 139 henkilöä.

Hankkeen verkostotyö oli myös aktiivista, ja se vakiinnutti paikkansa osana pääkaupunkiseudun nuorisotyötä. Terne Apre osallistui lukuisiin tapaamisiin ja verkostoihin, jotka vahvistivat hankkeen asiantuntijuutta ja tunnettuutta. Vuoden aikana pidettiin 38 palaveria, ja osallistuttiin 18 verkostoon sekä järjestettiin 17 koulutustilaisuutta.

Kansainvälisellä tasolla Terne Apre sai erityistä tunnustusta, kun se valittiin yhdeksi Euroopan parhaista romaninuorille suunnatuista projekteista. Tämä palkinto myönnettiin kilpailussa, jonka järjesti Phirena Menca, EU:n alainen organisaatio. Tunnustus toi hankkeelle arvokasta näkyvyyttä sekä kansallisesti että kansainvälisesti, ja se oli merkittävä motivaation lähde sekä projektitiimille että osallistujille.

Nämä saavutukset osoittavat, että Terne Apre -hanke on paitsi tärkeässä roolissa romaninuorten tukemisessa, myös merkittävä toimija sekä kansallisella että kansainvälisellä tasolla romaninuorten osallisuuden ja hyvinvoinnin edistämiseksi.

Henkilöstö

- **Hankejohtaja:** Tuula Åkerlund
- **Hankevastaava:** Pia Kara

ELÄMÄÄ SUKUPOLVIEN TAKAA

RM hallinnoiman Elämää sukupolvien takaa -projektin toiminta rahoitettiin pääosin Alfred Kordelinin säätiöltä saadulla apurahalla sekä yhdistyksen omarahoituksella. Projekti aloitettiin 1.4.2021 ja vuosi 2023 oli sen viimeinen toimintavuosi.

Projektissa tuotettiin RM vuosille 1906–2016 ajoittuva arkistomateriaali, joka oli ollut tutkijoilta ja muilta asiasta kiinnostuneilta henkilöiltä suljettu aineisto. Arkistomateriaali sisältää monenlaista tietoa yhdistyksen historiasta ja samalla se piirtää kuvan myös romaniväestön historiasta, kulttuurista ja -tapaperinteistä sekä yhteiskunnallisesta asemasta yli sadan vuoden ajalta. Elämää sukupolvien takaa -projektin avulla edistettiin romanien kulttuuriperintöaineistojen säilymistä sekä yleistä suvaitsevaisuutta ja keskinäistä ymmärrystä romani- ja pääväestön kesken.

Tuotokset, julkaisut, saavutukset

- Arkistomateriaalin luovutus Kansallisarkistolle 2022
- Romano Mission historiikin julkistaminen ja valokuvanäyttely 2023. Osallistujia 148 henkilöä.
- Juhlaseminaari 2023

Toiminnan kulku ja saavutukset

- **Arkiston avaaminen:** Vuonna 2022 RM:n laaja arkistomateriaali järjestettiin ja luovutettiin Kansallisarkiston kokoelmiin, tehden siitä julkisesti saatavilla olevaa.
- **Valokuvanäyttely ja historiikki:** Vuonna 2023 tuotettiin valokuvanäyttely ja siihen liittyvä näyttelyjulkaisu, joka toimii samalla järjestön toiminnan historiikkina.
- **Juhlaseminaari:** 7.9.2023 järjestetty juhlaseminaari esitteli hankkeen tulokset ja valokuvanäyttelyn. Tilaisuus toteutettiin Suomen kansallismuseon tiloissa.

Hankkeen kautta saavutettujen tulosten vaikutukset ulottuvat laajalti tulevaisuuteen:

- **Valokuvanäyttely** tarjoaa kuvauksen Suomen romanien historiasta ja kulttuurista.
- **Näyttelyjulkaisu-historiikki** tarjoaa syvällistä tietoa romanien elämästä ja historiasta. Näyttely ja historiikki ovat saatavilla julkiseen käyttöön, ja niitä voidaan hyödyntää opetuksessa ja tutkimuksessa. Valokuvanäyttely on lainattavissa ja historiikkiteoksen tuotot ohjataan Romano Missio ry:n romaninuorten opintorahastoon, joka myöntää stipendejä opiskeleville romaninuurille.

Yhteenveto

Elämää Sukupolvien Takaa -projekti jätti pysyvän jäljen Suomen romanien kulttuuriperinnön dokumentoinnissa ja saavutti tavoitteensa avoimuuden ja kulttuuritiedon levittämisessä, edistäen näin romanikulttuurin ymmärrystä ja arvostusta laajemmin yhteiskunnassa.

Elämää Sukupolvien Takaa" -projekti vaikutti monitasoisesti romanikulttuurin säilymiseen ja ymmärryksen lisääntymiseen. Arkiston avaaminen mahdollistaa historiallisesti merkittävän tiedon säilymisen ja hyödyntämisen tutkimuksessa ja opetuksessa, edistäen kulttuurista ymmärrystä laajemmin. Hankkeen tuottamat näyttelyt ja historiikki tarjoavat koulutusmateriaaleja, jotka rikastuttavat opetusta eri koulutusasteilla. Lisäksi nämä materiaalit

vahvistavat romaniyhteisön identiteettiä ja itsetuntemusta, tarjoten keinoja kulttuurisen perinnön arvostamiseen. Hankkeen kestävä vaikutus näkyy myös sen jatkuvuudessa; näyttelyn siirrettävyys ja historiikin myyntitulot tukevat RM toimintaa ja mahdollistavat stipendien tarjoamisen eri aloja opiskeleville romaninuorille, tukien heidän koulutuspolkujaan ja tulevaisuudennäkymiään.

Hallitus

- Timo Laaninen puheenjohtaja
- Mertsu Ärling varapuheenjohtaja
- Jeppe Isberg jäsen
- Leea Järvinen jäsen
- Hanna Nyman jäsen
- Camilla Sundell jäsen
- Tuula Blomerus varajäsen
- Toimi Kankaanniemi varajäsen

Johtoryhmä

- Mertsu Ärling toiminnanjohtaja
1.11.2023 alkaen
- Jani Lindroos palvelupäällikkö
- Mertsu Berg projektivastaava
- Pia Kara projektivastaava

Taloustiimi

- Mertsu Ärling toiminnanjohtaja
- Alida Friman palveluohjaaja
- Martti Kiveläinen talousvastaava
- Mervi Pamukci toimistosiihteeri

Romano Mission työntekijät vuonna 2023 oli yhteensä 35

- Keskustoimisto 4
- RRT 7
- Arvokas Elämä -hanke 4
- Terne Apre -hanke 3
- Päiväkummun lastenkoti 17

JÄRJESTÖTOIMINTA JA HALLINTO

Järjestön keskushallinto toimii Helsingin Malmilla, Vilppulantie 2 c4. Operatiivisessa hallinnossa työskentelevät toiminnanjohtaja Tuula Åkerlund 31.10. asti. Palveluvuosia hänelle kertyi 18 vuotta. Uusi toiminnanjohtaja Mertsu Ärling aloitti 1.11.2023. Valituksi hän tuli julkisen haun perusteella, johon osallistui kaikkiaan 11 hakijaa. Valintaan vaikuttivat rekrytointikriteereiden mukaisesti korkeakoulutus, projekti- ja johtamisosaaminen sekä romanikentän ja -kulttuurin tuntemus. Taloudesta vastasi talousvastaava Martti Kiveläinen. Toimistossa työskentelevät toimistosiihteeri Mervi Pamukci ja sosiaali- ja diakoniatyötä tekevä palveluohjaaja Alida Friman. Talousvastaava ja toimistosiihteeri vastasivat järjestön taloushallinnosta ja muusta toimisto- ja sidosryhmätöinnistä. Toiminnanjohtaja vastasi järjestön sisäisestä ja ulkoisesta viestinnästä, henkilöstön kehittämisestä ja kouluttamisesta sekä hoiti ulospäin suuntautuvia yhteyksiä. Palveluohjaaja vastasi järjestön diakonia- ja sosiaalityöstä yhdessä toiminnanjohtajan kanssa.

RM sääntömääräinen vuosikokous pidettiin 22.9.2022 keskustuimistolla, jossa valittiin uusi hallitus vuodelle 2023. Valittu hallitus kokoontui vuonna 2023 yhteensä 8 kertaa. Kokoukset toteutettiin hybridinä TEAMS-sovellutuksen kautta. Vuoden 2023 hallituksesta koottu työvaliokunta, johon kuuluivat Timo Laaninen puheenjohtaja, Jeppe Isberg ja Tuula Blomerus, ei kokoontunut kertaakaan. Vuoden lopussa uusi toiminnanjohtaja kokosi kasaan Päiväkummun kehittämistyöryhmän, johon kuuluivat mukaan Mertsu Ärling toiminnanjohtaja, Tuula Blomerus, Leea Järvinen, Martti Kiveläinen, Mervi Pamukci sekä lastensuojelutyön erityisasiantuntija Tina Mäkelä. Kehittämistyöryhmä kokoontui kaksi kertaa vuoden 2023 aikana. Vuoden 2023 vuosikokous pidettiin 26.9.2023.

Uusi toiminnanjohtaja perusti RM projektivastaavista johtoryhmän, joka kokoontui vuoden 2023 aikana kerran. Johtoryhmään kuului eri toimintojen projektivastaavat ja palvelupäällikkö, joita toiminnanjohtaja luotsasi. Johtoryhmän tehtävänä oli budjetin ja toimintasuunnitelman suunnittelu, toteutuksen seuranta ja arviointi.

Koko henkilökunnan yhteen kokoava toimistokokous pidettiin kerran kuukaudessa, kuukauden ensimmäisenä tiistaina. Siihen kuuluivat toimisto-, hanke- ja projektityöntekijät sekä lastenkodin johtaja ja kasvatusvastaava. Toimistopalaverissa käytiin lävitse kuukausittaiset kuulumiset, yhteiset tapahtumat ja niiden sisältö sekä sovittiin yhdessä koulutus- ja kehittämistarpeet. Yhdessä sovittiin virkistyspäivistä ja käytiin läpi erilaisia muutoksia, pelisääntöjä sekä muita ajankohtaisia työhön liittyviä asioita.

Vuonna 2023 RM henkilökunta oli moniammatillinen ja kulttuurisesti monipuolinen, mikä heijastaa järjestön sitoutumista kattavaan ja inklusiiviseen työskentelyyn eri kohderyhmien kanssa. Henkilöstön kokoonpano ja heidän roolinsa osoittavat RM:n on kyvyn vastata monenlaisiin

sosiaalialan haasteisiin sekä heidän kykynsä edistää romanikulttuurin ymmärrystä ja hyvinvointia. Henkilökunnassa työskenteli romanitaustaisia ja pääväestöön kuuluvia ammattilaisia, joiden koulutusaste vaihteli toisen asteen-, terveyden- ja sosiaalialan ammattilaisiin ja korkeakoulututkinnon suorittaneisiin.

JÄRJESTÖJEN JA TALOYHTIÖIDEN EDUSTUS VUONNA 2023

Vuonna 2023 RM oli edustaja monissa järjestöissä ja taloyhtiöissä, mikä heijastaa sen laajaa vaikuttavuutta ja yhteistyön merkitystä.

Järjestöt

1. Sosiaali- ja Terveysjärjestöjen avustuskeskus STEA - Tuki ja rahoitus Romano Mission projekteille.
2. Lastensuojelun Keskusliitto - Yhteistyö lastensuojelutyön kehittämiseksi.
3. Suomen Sosiaali- ja Terveys Ry (Soste) - Osallistuminen sosiaali- ja terveyspoliittiseen vaikuttamistyöhön.
4. Kirkkopalvelut ry - Yhteistyö kirkon diakonian ja sosiaalityön aloilla.
5. Hyvinvointiala HALI ry - Edustus sosiaali- ja terveysalan toimijoiden verkostossa.
6. Allianssi ry - Nuorisotyön kehittäminen ja nuorten osallisuuden tukeminen.
7. Sininauhaliitto ry - Yhteistyö päihdetyön ja syrjäytymisen ehkäisyn alueilla.
8. Romaniasiain Neuvottelukunta (RONK) - Osallistuminen romaniväestön asioihin liittyvään valtakunnalliseen neuvottelukuntaan.
9. Romanikielen elvytysryhmä, Opetushallitus (OPH) - Edistetään romanikielen säilymistä ja käyttöä.
10. HUM – Holokaustin uhrien muisto ry - Osallistuminen holokaustin muiston vaalimiseen ja koulutustoimintaan.

Taloyhtiöt

1. As Oy Vilppulantie 2 - Edustus asumisympäristön kehittämiseksi.
2. Kiinteistö Oy Koskenraitti - Osallistuminen kiinteistön hallinnollisiin asioihin.

Muut yhteistyötahot

1. Raamatunlukijain Liitto - Yhteistyö hengellisissä ja kulttuuriprojekteissa.
2. Helsingin kauppakamari ry - Verkostoituminen ja vaikuttaminen paikallisella tasolla Helsingissä.
3. Diakonia-ammattikorkeakoulu – ohjausryhmä ja vaikuttamis-yhteistyö

Tämä edustus eri järjestöissä ja taloyhtiöissä kuvastaa Romano Mission aktiivista roolia yhteiskunnallisessa vaikuttamisessa ja monipuolisessa yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.

JÄRJESTÖN TALOUS

RM järjestötyön merkittävin taloudellinen tukija oli Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskus - STEA. Se myönsi järjestölle yleisavustuksen sekä hanke- ja projektiavustukset. Kuntien ja seurakuntien tuki oli pienimuotoista, mutta järjestön palvelutoiminnan kannalta se oli välttämätöntä.

Rahoituslähteet vuonna 2023

Rahoitus	TULO €	MENO €	Ali- ja ylijäämä
STEA - Yleisavustus	177 450	177 450	0
STEA – RRT-palvelut	346 677,07	359 769,32	-13 092,25
STEA – Terne Apre -Nuorten vuoro	176 000	175 259,92	740,08
STEA – Arvokas Elämä	152 704,01	152 704,01	0
MUUT			
Päiväkumpu	1 419 931,79	1 439 792,29	-19 860,5
Kirkkohallitus	16 688,91	7 398,32	9 290,59
Helsingin kaupunki	5 000	5 000	0
Kordelin säätiö	27 571,99	38 190,01	-10 618,02
ESR – Hyvällä sydämellä	2 000	2 000	0

YHTEENVETO

Romano Missio ry vuoden 2023 tulokset ja vaikuttavuus

RM vuosi 2023 oli merkittävä järjestön pitkäaikaisessa historiassa romaniväestön tukemisessa ja osallisuuden edistämisessä. Järjestön toiminta keskittyi kolmeen pääprojektiin: Terne Apre, Arvokas elämä ja RRT-Palvelut, jotka kaikki tähtäsivät romaniväestön elämänlaadun ja yhteiskunnallisen osallisuuden parantamiseen. Nämä toimet vahvistivat järjestön roolia keskeisenä vaikuttajana romaniväestön ja suomalaisen yhteiskunnan välillä, edistäen kulttuurien välistä ymmärrystä ja yhteistyötä.

Vuoden 2023 taloudelliset haasteet olivat merkittäviä, mutta tehokkailla säästötoimilla ja talousarvion muokkauksilla Romano Missio ry onnistui ylläpitämään ja jopa laajentamaan palvelutarjontaansa. Erityisesti kiinteistöjen myynti Valtimossa (2022) ja Kotimäessä (2023) toivat tarvittavaa taloudellista tukea, joka mahdollisti toiminnan jatkuvuuden ilman palveluiden rajoituksia. Tämä osoittaa järjestön kyvyn navigoida taloudellisesta haastavista tilanteista ja säilyttää toimintakykynsä, mikä on erittäin tärkeä viesti nykyisille ja potentiaalisille rahoittajille.

RM yhteiskunnallinen vaikuttavuus vuonna 2023 ilmeni monilla alueilla:

- Osallisuuden ja elämänlaadun parantaminen:** Terne Apre -hanke paransi merkittävästi romaninuorten osallisuutta ja elämänhallintataitoja, kun taas Arvokas elämä -hanke tarjosi kohdennettua tukea lähisuhdeväkivaltaa kokeneille romanitaustaisille. RRT-Palvelut tukivat rikostaustaisten henkilöiden sosiaalista integraatiota ja edistivät rikoksettoman elämän tavoitteita.
- Kulttuurisen ymmärryksen lisääminen ja ennakkoluulojen vähentäminen:** Järjestön koulutukset ja seminaarit lisäsivät tietoisuutta romanikulttuurista, mikä vahvisti pääväestön ja romaniväestön välistä vuorovaikutusta ja yhteistyötä.
- Aktiivinen yhteistyö ja verkostotyö:** Yhteistyö eri viranomaisten, kuten sosiaali- ja terveysministeriön, opetushallituksen sekä muiden keskeisten sidosryhmien kanssa korosti RM keskeistä roolia yhteiskunnallisessa vaikuttamisessa sekä romanien osallisuuden ja palveluiden saavutettavuuden vahvistamisessa.

Päätelmät ja tulevaisuuden näkymät

Vuosi 2023 vahvisti RM sitoutumista ja kykyä edistää romaniväestön hyvinvointia, osallisuutta ja yhdenvertaisuutta suomalaisessa yhteiskunnassa. Järjestön kyky ylläpitää ja laajentaa vaikutustaan taloudellisista haasteista huolimatta osoittaa sen elintärkeää roolia ja tehokkuutta yhteiskunnallisena toimijana. Jatkuvat investoinnit romaniväestön hyvinvoinnin edistämiseen ja järjestön toiminnan kehittämiseen ovat avainasemassa, kun rakennetaan inklusiivisempaa ja oikeudenmukaisempaa yhteiskuntaa. Tämä raportti korostaa RM vahvaa ammattitaitoa ja merkittävää yhteiskunnallista vaikutusta, jotka ovat olennaisia tekijöitä nykyisille ja tuleville rahoittajille.

Mertsi Ärling
toiminnanjohtaja
Romano Missio ry